

THAI SEED TRADE ASSOCIATION

3 สมาคมชี้ “ คำจำกัดความ “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” ทำให้สิ้นหวัง....ต่อการพัฒนาเกษตรประเทศไทย ”

สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์แห่งประเทศไทย (THASTA) โดยนายพาโชค พงษ์พานิช จับมือกับ สมาคมปรับปรุงพันธุ์ และขยายพันธุ์พืชแห่งประเทศไทย และสมาคมเมล็ดพันธุ์แห่งประเทศไทย จัดงานแถลงข่าวเกี่ยวกับ “ คำจำกัดความ “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” ทำให้สิ้นหวัง....ต่อการพัฒนาเกษตรประเทศไทย ” ซึ่งประเด็นการระบุความหมายของพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป ในพรบ.คุ้มครองพันธุ์พืช 2542 ที่รวมถึงพันธุ์พืชที่พัฒนาโดยบุคคลทั่วไป ซึ่งก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการทำงานวิจัยและปรับปรุงพันธุ์พืช ที่เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพันธุ์พืชใหม่ที่สนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและความต้องการของตลาดและการแข่งขัน ในที่สุดจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเกษตรประเทศไทยและศักยภาพขีดความสามารถการแข่งขันในตลาดโลก

THAI SEED TRADE ASSOCIATION

นายพาโชค พงษ์พานิช นายกสมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย (THASTA) กล่าวถึงประเด็น “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” เป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงพันธุ์พืช และลดการจูงใจให้ภาคเอกชนเพิ่มการลงทุนในงานวิจัยและพัฒนา ไทยมีโอกาสที่จะเสียความเป็นผู้นำเมล็ดพันธุ์พืชในเอเชียแปซิฟิก และผู้นำส่งออกผลิตผลเกษตร ในฐานะของประเทศผู้ส่งออกผลิตผลทางการเกษตรที่มีการแข่งขันกันอย่างมากในตลาดโลก พันธุ์พืชคุณภาพดีจะมีส่วนเป็นอย่างมากในการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพผลผลิต ถ้าเราไม่ส่งเสริมงานพัฒนาพันธุ์พืชอย่างต่อเนื่อง ในไม่ช้าเราจะสูญเสียความเป็นผู้นำและตลาดไป เพราะพันธุ์พืชไม่ได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังตามที่ควรเป็นในฐานะของประเทศเกษตรกรรม ตัวอย่างจากหลายพืชที่พื้นที่ปลูกลดลง เช่นฝ้าย หรือถั่วเหลือง ซึ่งเคยเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในอดีต แต่เกษตรกรมีภาระต้นทุนสูงไม่คุ้มกับการลงทุน ทำให้ต้องนำเข้า โดยเฉพาะฝ้ายที่อาจกล่าวได้ว่าเกษตรกรเลิกปลูกกันไปแล้ว เนื่องจากขาดพันธุ์ที่เหมาะสม อันเนื่องจากไม่สามารถวิจัยและพัฒนาพันธุ์ได้ตรงต่อความต้องการของเกษตรกร ภาครัฐต้องสนับสนุนงบประมาณงานวิจัยเพิ่มขึ้นอีก และปรับปรุงกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเมล็ดพันธุ์ให้สอดคล้องและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชและเมล็ดพันธุ์ ซึ่งนานาประเทศทั่วโลกถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจการเกษตรที่เป็นหัวใจสำคัญของประเทศไทย

นอกจากนี้ ตลาดโลกและผู้บริโภค วันนี้เปลี่ยนไป มีความต้องการสินค้าและผลิตผลเกษตรที่มีคุณภาพ ความปลอดภัยตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนด ควบคู่ไปกับมีต้นทุนดี มีราคาที่แข่งขันได้ ดังที่ปัญหาในตลาดการเกษตรที่เรากำลังเผชิญอยู่ กรณีตลาดอียู แบนการนำเข้าพืชผักจากประเทศไทยเพราะมีปริมาณสารตกค้างเกินค่า MRL (Maximum Residue Limit) และการรุกตลาดข้าวของคู่แข่ง คำตอบและทางออกคือ เราต้องเร่งพัฒนานวัตกรรมเมล็ดพันธุ์และเทคโนโลยีเกษตรในพืชเศรษฐกิจ ในจุดที่ยังด้อยกว่าประเทศคู่แข่ง 1.แก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่องานวิจัยพัฒนา 2.เร่งพัฒนาด้านเทคโนโลยีปรับปรุงพันธุ์ขั้นสูง ที่เรายังล้าหลังมาก เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ (Yields) และเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิต ลดต้นทุน หรือสนองตอบความต้องการของตลาด 3.เผยแพร่เทคโนโลยีสู่เกษตรกร ลดการสูญเสียของผลิตผลจากศัตรูพืช และสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม 4.พัฒนาองค์รวมของการบริหารจัดการคุณภาพในทุกขั้นตอนของกระบวนการเกษตร ตั้งแต่เมล็ดพันธุ์ซึ่งเป็นต้นธารของผลิตผลเกษตรและคุณภาพอาหาร – การเตรียมเพาะปลูก – การเพาะปลูก- ดูแลบำรุงพืช- เก็บเกี่ยว จนถึงโรงสี การจัดเก็บ การบรรจุ การขนส่งและระบบโลจิสติกส์ ทั้งนี้เพื่อให้ผลผลิตการเกษตรและผลิตภัณฑ์คงคุณภาพที่ดีและมีมาตรฐานความปลอดภัย

นายชวลา วงศ์ใหญ่ กรรมการบริหาร สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย (THASTA) กล่าวประเด็น คำจำกัดความ “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” ในพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช 2542 ถ้าไม่ส่งเสริมงานวิจัยพัฒนา เราจะเป็นฮับเมล็ดพันธุ์แห่งเอเชียได้อย่างไร ? **เมล็ดพันธุ์**มีมูลค่าเศรษฐกิจทั้งตลาดในประเทศและส่งออกรวมประมาณปีละ 7,000 ล้านบาท ที่ผ่านมามีไทยเป็นผู้ส่งออกเมล็ดพันธุ์พืชมากเป็นอันดับ 1 ของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก และเป็นอันดับที่ 12 ของโลก เมล็ดพันธุ์ที่มีมูลค่าส่งออกมากที่สุดกว่าครึ่ง คือ เมล็ดพันธุ์พืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพด รองลงมาเป็นเมล็ดพันธุ์ผัก การส่งออกปี 2553 มูลค่า 3,133 ล้านบาท และมีแนวโน้มที่จะเติบโตต่อไปในอนาคต การที่ประเทศไทยตั้งเป้าหมายที่จะเป็น**ฮับเมล็ดพันธุ์แห่งเอเชีย (Seed Hub of Asia)** จะเป็นจริงได้เราจะต้องมีฐานงานวิจัยที่ก้าวหน้าด้วยเทคโนโลยีและเข้มแข็งพร้อมที่จะรองรับการเติบโตของเศรษฐกิจการเกษตรของโลกที่เคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่งด้วยงานวิจัยนวัตกรรมทางการเกษตร

THAI SEED TRADE ASSOCIATION

หากรัฐบาลไทยไม่ส่งเสริมและกฎหมายยังเป็นอุปสรรคกีดกันงานวิจัยแล้ว ภาคเอกชนก็จะขาดแรงสนับสนุน และไม่กล้าลงทุนกับงานวิจัย ซึ่งต้องใช้เงินทุนมหาศาล และระยะเวลาอันยาวนาน **การที่ไทยจะก้าวเป็นผู้นำฮับเมล็ดพันธุ์แห่งเอเชียได้** ประกอบด้วย 1.การวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์เมล็ดพันธุ์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง 2.พัฒนาห้องปฏิบัติการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ให้เข้าสู่ระบบมาตรฐานสากล 3.การพัฒนาบุคลากร และโครงสร้างพื้นฐาน 4.มีเครื่องหมายการค้าเป็นของตัวเอง

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์สำคัญแห่งหนึ่งของโลก แต่โดยคำจำกัดความ “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” แต่ในทางปฏิบัติเรามีการรับเมล็ดพันธุ์พืชจากต่างประเทศเข้ามาปลูกและปรับปรุงในประเทศไทย เพื่อใช้หรือเพื่อส่งออก ก็เท่ากับว่าเมล็ดพันธุ์เหล่านั้นจะกลายเป็นพันธุ์พื้นเมืองของไทยทันที ซึ่งนานาประเทศคงจะยอมรับไม่ได้ เปรียบกับเวลาที่เรานำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยก็ไม่เห็นถือว่าพวกเขาเป็นคนไทยได้เลย

นายวินิจ ชวนใช้ เลขาธิการสมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย (THASTA) กล่าวประเด็น คำจำกัดความ “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” ในพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช 2542 อุปสรรคงานวิจัยและนวัตกรรม...หนึ่งเดียวสากลแบบไทย ๆ เนื้อหาของพระราชบัญญัติคุ้มครอง 2542 นั้นถือได้ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวในโลกที่มีบทบัญญัติที่ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ และไม่เหมาะกับยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) สร้างผลกระทบต่อประเทศไทย และทุกฝ่ายตั้งแต่ เกษตรกร นักปรับปรุงพันธุ์ นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ การค้าการลงทุน รวมไปถึงผลเสียที่จะมีต่อความก้าวหน้าทางนวัตกรรมด้านการเกษตรของประเทศไทย นั่นคือ **การกำหนดเพิ่มประเภทของ “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” กำหนดขอบเขตของพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป** ก็นความหมายที่กว้างครอบคลุมพันธุ์พืช 3 กลุ่ม คือ 1.พันธุ์พืชที่กำเนิดภายในประเทศ 2.พันธุ์พืชที่มีอยู่ในประเทศไทยที่มีการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย 3.ให้หมายความรวมถึงพันธุ์พืชอะไรก็ตามที่ไม่ใช่พันธุ์พืชใหม่ พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น หรือพันธุ์พืชป่า หมายถึงว่า เหมารวมพืชพันธุ์อะไรก็ตามที่มาเจอหรือมาไหลอยู่ในประเทศไทยนั่นเอง ซึ่งในหลักสากลไม่มีการปฏิบัติเช่นนี้

เนื่องจากงานทั้ง 3 ส่วน คือ งานอนุรักษ์พันธุ์พืช การแบ่งปันผลประโยชน์ และการคุ้มครองพันธุ์พืช ต่างมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน จึงควรแยกกฎหมายออกมากำกับในแต่ละส่วนให้ชัดเจนให้ตรงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม

คำจำกัดความของพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป ครอบคลุมไปถึงพันธุ์พืชที่อยู่ในครอบครองของบุคคลทั่วไป ซึ่งจะเป็นผลเสียแก่วงการปรับปรุงพันธุ์พืช ที่ไม่กระตุ้นหรือส่งเสริมให้ประชาชน หรือผู้ที่อยากเป็นนักปรับปรุงพันธุ์พืชได้มีโอกาสทำงานพัฒนาค้นหาพันธุ์พืชใหม่ๆ เนื่องจากต้องเสียสิทธิในพันธุ์พืชที่ตนเองได้พัฒนาขึ้นมา นอกจากนี้กระบวนการขอขึ้นทะเบียนยังเป็นอุปสรรคต่องานวิจัยและการแข่งขันทางการค้าอีกด้วย ซึ่งผลเสียจะตกกับเกษตรกรในท้ายที่สุดจากการที่มีโอกาสน้อยในการเข้าถึงพันธุ์พืชคุณภาพดี

THAI SEED TRADE ASSOCIATION

ดร.นิพนธ์ เอี่ยมสุภาษิต กรรมการบริหาร และรองเลขาธิการสมาคมเมล็ดพันธุ์แห่งประเทศไทย กล่าวถึงผลกระทบของ คำจำกัดความ “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” กับงานวิชาการด้านเมล็ดพันธุ์ ทำให้การเกษตรของไทยถูกกำหนดให้อยู่ในมุมแคบ และถูกจำกัดด้วยคำจำกัดความที่ว่า การวิจัยต่าง ๆ ไม่สามารถทำการวิจัยได้อย่างเสรี ไม่สามารถต่อยอดการพัฒนาเมล็ดสายพันธุ์พืชได้ ทำให้การศึกษาทดลองลดน้อยและตกต่ำลงไป เพียงแค่ไม่กี่สายพันธุ์ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศไทยอย่างมหาศาลทั้งปัจจุบันและอนาคต เราจะสูญเสียโอกาสและศักยภาพของการพัฒนาการเกษตร และต้องจ่ายแพงในการซื้อพืชผล และเทคโนโลยีการเกษตรจากประเทศอื่น เช่น ฝ้าย ถั่วเหลือง เป็นต้น

คุณมนตรี คงแดง อุปนายกสมาคมปรับปรุงพันธุ์และขยายพันธุ์พืชแห่งประเทศไทย กล่าวถึงผลกระทบของ คำจำกัดความ “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” กับงานวิชาการด้านการปรับปรุงพันธุ์และขยายพันธุ์พืช ในทางปฏิบัติพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืชมาตรา 52 ได้ถูกระบุ “ผู้ใด” หรือใครก็ตามที่เก็บ จัดหา หรือปรับปรุง “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” จะต้อง 1. ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ 2. ต้องทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์โดยให้ทำตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง การปรับปรุงสายพันธุ์พัฒนาให้มีคุณสมบัติตามต้องการจำเป็นต้องนำเข้าพันธุ์พืชจากต่างประเทศ ในมาตรา 52 ของกฎหมายฉบับนี้ที่กำหนดให้ “ผู้ใด” หรือใครก็ตามที่จะเก็บ จัดหา หรือปรับปรุง “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” ต้องทำสองอย่างก่อน คือ 1. ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ 2. ต้องทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ โดยให้ทำตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง ยกตัวอย่างเช่น หากใครปลูก ถั่วฝักยาว หรือมะเขืออยู่หลังบ้าน แล้วมีการคัดเลือกหรือนำมาปรับปรุงพันธุ์หรือทดลองอะไรก็ตาม ต่อมาได้พันธุ์ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้ หากไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่และไม่ได้ทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ ถือว่าจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากนักปรับปรุงพันธุ์พืชและนักวิทยาศาสตร์ของไทยเกิดความกลัวความเสียหายจะเกิดขึ้นกับภาพรวมของอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์และการเกษตรของประเทศไทย ไทยจะก้าวสู่การเป็นประเทศเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไม่ได้ หากมีอุปสรรคและโทษอาญาที่ฟุ่มเฟือยไม่เหมาะสม นักปรับปรุงพันธุ์และนักวิจัยของไทย คงจะต้องอยู่ในมุมมืดต่อไป

คุณวนิดา อังศุพันธุ์ กรรมการบริหาร สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย (THASTA) กล่าวประเด็น ถึงผลเสียหายที่จะเกิดกับประเทศไทย ว่า โดยคำจำกัดความ “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” ในพรบ.นี้ จะทำให้การวิจัยพัฒนานวัตกรรมเมล็ดพันธุ์ ถดถอยและล่าช้า ซึ่งถือเป็นต้นน้ำและต้นทุนของผลิตผลการเกษตร อาหารสำหรับคน และอาหารสำหรับสัตว์ ส่งผลให้เกษตรกรมีต้นทุนสูง โดยไม่สามารถเลี้ยงตัวได้ ทำให้ต้นทุนผลิตผลการเกษตร และอุตสาหกรรมอาหารสำหรับคนและสำหรับสัตว์สูงไม่สามารถเลี้ยงตัวได้ ทำให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าเพื่อบริโภคแพงขึ้น และประเทศเสียดุลการค้าต้องนำเข้าผลิตผลการเกษตรและอาหาร ในด้านการลงทุนจะทำให้ผู้ลงทุนด้านอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์และการเกษตรต้องย้ายฐานงานวิจัยซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเกษตรยุคใหม่ออกจากไทยไปยังประเทศอื่น ที่กฎหมายมีการส่งเสริมงานวิจัย ประเทศไทยจะไม่สามารถก้าวเป็นฮับเมล็ดพันธุ์แห่งเอเชียได้

THAI SEED TRADE ASSOCIATION

หากมีกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่องานวิจัยนวัตกรรม ในด้านศักยภาพขีดความสามารถของประเทศไทยจะถูกบั่นทอนทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ ทั้งในตลาดประชาคมอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) ไทยจะสูญเสียการเป็นผู้นำส่งออกข้าว เมล็ดพันธุ์ และพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ในการพัฒนาบุคลากรด้านงานวิจัยและปรับปรุงพันธุ์จะหยุดชะงักไม่ต่อเนื่อง ขาดการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีที่ทันสมัย และในอนาคตอาจเกิดปัญหาสมองไหลไปทำงานวิจัยให้ประเทศอื่น ๆ
